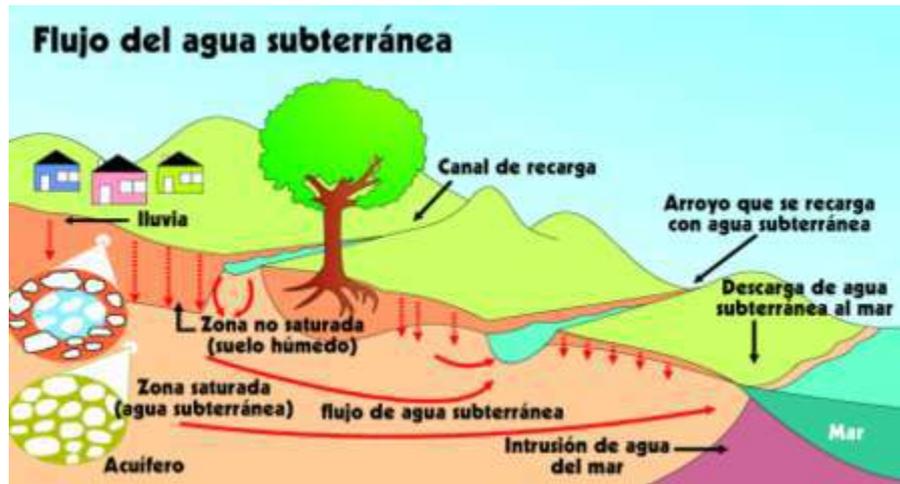

QUÈ ÉS UN AQÜÍFER?

És una formació geològica que emmagatzema i transmet aigua sota terra. L'aigua s'emmagatzema en coves, túnels i zones de roques i sediments. Són dipòsits d'aigua de pluja que s'ha infiltrat a la terra.

COM ES SALINITZA?

Quan l'aquífer es troba al costat de la costa, és present l'amenaça de l'aigua salada procedent del mar. Una franja de transició separa l'aigua salina de la dolça i així s'impedeix que una contami ni a l'altra. No obstant això, l'excessiva perforació de pous en aquestes zones altera aquest equilibri i acaba apropant terra endins l'aigua del mar.

Un dels factors que més ha contribuït a aquesta salinització dels aquífers ha estat la intensiva urbanització de la costa. L'àrea de la ciutat d'Eivissa va ser testimoni de la destrucció dels seus recursos hídrics subterranis en només tres o quatre dècades, després de milennis d'equilibri.

En els anys seixanta, amb l'arribada del turisme de masses i la multiplicació de la població, el volum subministrat per aquestes fonts es va quedar insuficient i va ser necessària la recerca de nous recursos. A més d'augmentar la profunditat de la font de es Gorg, es van perforar una sèrie de pous al torrent de sa Llanera i al Prat de Vila. Aquests pous aprofitaven les aigües d'un aquífer situat molt a prop de la superfície, connectat a més amb el mar. Per aquest motiu i pel creixent nombre de pous, ben aviat la intrusió marina va afectar l'aquífer i va començar la salinització de gran part de ses Feixes que envoltaven la ciutat.

Allò va ser el primer pas d'un procés que acabaria desembocant en la salinització total de la plana on s'assenta la ciutat. D'aqueta manera, davant l'empitjorament de la qualitat de l'aigua i en vista de l'increment de la població, es va optar per explotar l'aquífer de sa Serra Grossa, al nord de la ciutat. Nombrosos pous van ser perforats en la dècada dels 70 a la falda de la muntanya, alguns amb profunditats que superaven els 200 metres.

Però, novament, la intensa explotació d'aquest aquífer, que també estava connectat amb el

mar, va conduir a la salinització de gran part del sistema, incloent-hi els propis pous d'explotació. Va ser així com, a mitjans dels anys setanta, les aigües de sa Serra Grossa no superaven els 200 mg / l d'ió clorur- és a dir, de sals -, però a finals dels 80 s'havia arribat ja a superar els 1.000 mg / l.

Les coses encara anirien a pitjor i a principis dels anys 90 la qualitat de l'aigua subministrada per la xarxa d'abastament era tan dolenta que no podia usar-se per res, excepte per rentar, i tot i així arruïnava rentadores, termos, rentavaixelles i canonades.

UNA MICA D'HISTÒRIA...

Fins a la dècada de 1940 no existia a l'illa d'Eivissa una xarxa pública de distribució d'aigua. Això era així perquè el major nucli urbà de les Pitiüses, la ciutat de Vila, tenia només 10.000 habitants i fins llavors havia estat suficient la presència de pous i fonts al voltant de la ciutat -i també en el seu interior- perquè els seus residents es proveïssin d'aigua. A més, les necessitats d'aquest líquid no eren ni de bon tros les actuals, i la seva utilització es limitava a l'estrictament necessari.

Però en aquells anys les autoritats municipals van considerar que, el creixement que començava a experimentar el casc urbà més del passeig de Vara de Rei, calia establir una xarxa d'abastament públic. Aquesta xarxa, encara molt simple, prenia l'aigua fonamentalment de la font des Gorg i d'alguns pous de gran diàmetre excavats en zones de ses Feixes.

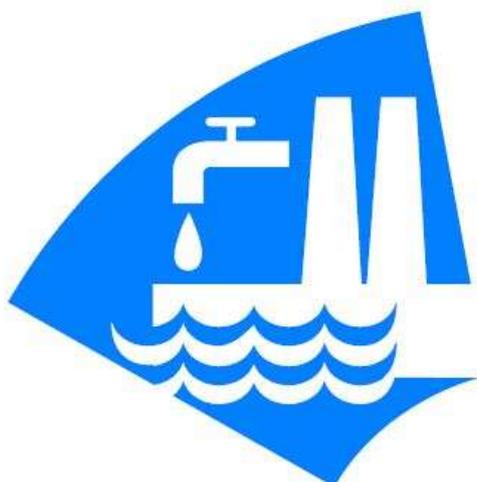

donat
enllà

les

L'ERA DE LES DESSALADORES

La possibilitat de seguir perforant pous al municipi estava ja pràcticament esgotada. Per això, el 1994 va entrar en funcionament la primera planta dessaladora de mar de Balears, situada, curiosament, a la mateixa finca on rajaven les aigües de es Gorg. Com si fos una làpida construïda sobre les restes mortals d'un sistema hídric i finit, la planta va simbolitzar l'inici d'una nova era: la dependència de Vila d'instal·lacions artificials, molt costoses pel seu elevat consum d'energia i molt contaminants per la mateixa raó.

En l'actualitat, la població de la ciutat s'acosta als 50.000 habitants, el que suposa un consum mínim de l'ordre de 3,3 milions de metres cúbics d'aigua a l'any. Gairebé el 80 per cent de l'aigua corrent prové ja de la dessaladora i només un residual 20 per cent procedeix de les extraccions dels pous de sa Serra Grossa.

El mateix procés, però en un àmbit més reduït, ha tingut lloc en zones com Cala Tarida, punts de Santa Eulària i les proximitats de Sant Antoni, on també es va posar en marxa una dessaladora a finals dels anys 90. La tercera s'està construint a Santa Eulària. El protagonisme de tecnologies cares i contaminants augmenta.

FORMENTERA PRESENTA UNA SITUACIÓ MÉS PARTICULAR

L'illa constitueix un únic aqüífer format per materials permeables i actua com «una esponja al mig del mar», segons el llibre de Mateos i González. Això facilita que l'aigua penetri de manera natural terra endins i formi fins i tot llacunes salobres, com s'Estany Pudent. Al centre de Formentera i en les seves parts més elevades hi ha pous que extreuen aigua dolça de l'aqüífer i, tradicionalment, la població local ha actuat amb precaució i cura en aquest tipus de perforacions per no danyar el sistema. Però a causa del asobreexplotació turística, el 1995 la gairebé única font de proveïment de Formentera procedia ja de dues plantes dessalinitzadores, una pública i altra privada.

REF: El llibre 'ELS CAMINS DE L'AIGUA A LES ILLES BALEARS', de Rosa Maria Mateos i Concepción González, Conselleria de Medi Ambient del Govern